

نقش کالبد در شکل دهی به فضاهای عمومی پایدار (بررسی ساختار دو قطبی ها در ایجاد فضاهای تعامل گرای شهری)

زینب مشهور*

کارشناسی ارشد معماری اسلامی،

دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بهبهان، گروه معماری، بهبهان، ایران

E-mail: zs_mashhoor@yahoo.com

محمد باقری

استادیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز

E-mail: mbagheri@iust.ac.ir

چکیده

ساختار کالبدی فضاهای عمومی شهری، نقش مهمی در ادراک این فضاها به عنوان فضاهای تعامل و زندگی جمعی دارد لذا با توجه به نقش کالبد در ایجاد فضاهای شهری تعامل گرا، نوشتار حاضر با هدف گونه شناسی کالبدی فضاهای عمومی شهری و همچنین بازخوانی گونه ای از فضاهای اجتماع دوست به منظور امکان بهره گیری از زبان شکل گیری آن در فضاهای معاصر، به بررسی ساختارهای دو قطبی، شناسایی و تحلیل مهم ترین ویژگی های آنها پرداخته است. در چهار چوب فرضیه تحقیق، ایده ها و عناصر کالبدی مجموعه فضاهای شهری نقش قابل توجهی در شکل دهی به رفتار شهروندان و توسعه و ایجاد ساختارهای تعامل گرای اجتماعی دارند. در راستای این فرضیه ابتدا سوابق موضوع در زمینه زبان شناسی فضا و معماری و شهرسازی زمینه گرا بررسی شده و مدل پژوهشی جهت بررسی عملکرد و ساختار مجموعه های دو قطبی تعامل گرا (یا تعامل گریز) تبیین شده است. سپس با روش مطالعه میدانی و بررسی مورد پژوهی تعدادی از اینگونه فضاها شناسایی و مورد ارزیابی قرار گرفته است.

یافته های پژوهش نشان می دهد که فضاهای چند قطبی فضاهایی جهت دار می باشند که با تکیه بر اصل ارتباط و پیوستگی نقش مهمی در فعال سازی فضایی و ایجاد ارتباط مناسب میان محیط و انسان و زمینه سازی جهت تعاملات اجتماعی مثبت بر عهده دارند و اینگونه سازماندهی ها نسبت به فضاهای شهری مجرد و تک قطبی پاسخ کالبدی مناسبتری به قابلیت اجتماع پذیری فضای عمومی می باشند.

واژه های کلیدی: فضای شهری، فضای عمومی پایدار، دو قطبی های تعامل گرا، اجتماع پذیری فضا،